

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Лідерство в освітній діяльності

(назва навчальної дисципліни)

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до самостійної роботи
з навчальної дисципліни
підготовки докторів філософії**

зі спеціальності 011 НАУКИ ПРО ОСВІТУ
(шифр і назва спеціальності)

2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

кафедрою педагогіки та іноземної філології ХНЕУ ім. С. Кузнеця
«25» квітня 2016 року, протокол № 9

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Самостійна робота здобувача (СРЗ) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються здобувачем самостійно під методичним керівництвом викладача.

Метою самостійної роботи здобувача в межах навчальної дисципліни «Лідерство в освітній діяльності» є засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у здобувачів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього доктора філософії.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи здобувачів очної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 75 % (130 годин) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (150 годин).

У ході самостійної роботи здобувач має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної освітньо-наукової діяльності.

СРЗ в межах навчальної дисципліни «Лідерство в освітній діяльності» включає:

опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни;

поглиблене опрацювання окремих тем;

пошук (підбір) та огляд літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни;

контрольну перевірку здобувачами особистих знань продукуванням есе та запитаннями для самодіагностики;

систематизацію вивченого матеріалу.

2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Завдання самостійної роботи, які передбачені навчальним планом і програмою навчальної дисципліни для засвоєння теоретичних знань і практичних навичок, наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Завдання для самостійної роботи здобувачів та форми її контролю

№ з/п	Компетентності, які забезпечуються	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Форми контролю СРЗ	Література
Змістовий модуль І. Лідерство в освіті.						
1.	здатність управляти командою професіоналів	Тема 1. Основи лідерства.	1. Сутність і природа лідерства. 2. Чинники формування типу лідерства. 3. Чинники	10	Есе на тему: Характерні риси лідера. Харизматичний лідер в освіті	Основна: [5, 10, 4, 2, 7]. Додаткова (Ресурси Інтернет): [3,

№ з/п	Компетентності, які забезпечуються	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Форми контролю СРЗ	Література
			формування стилю лідерства.			4,5,6,7 Ошиб ка! Источник ссылки не найден.]
2.	здатність управляти командою професіоналів	Тема 2. Лідерство як теорія управління.	<p>1. «теорія героїв» (Т. Карлайл, Е. Дженнінгс, Дж. Дауд).</p> <p>2. «теорії рис» (Л. Бернанд, В. Бінхам, О. Тед, С.Кілбоурн та інші)</p> <p>3. теорії середовища (Е. Еріксон, З. Фрейд, Е. Фромм та інші),</p> <p>4. теорії взаємодії-очікування (С. Еванс, Р. Стогділл, Дж. Хемфіл, Дж. Хоманс),</p> <p>5. теорії обміну (Дж. Бернс), особистісно-ситуаційні теорії (Е. Богардус, А. Менегетті, Ф. Карделл, Р. Ділтс),</p> <p>6. «гуманістичні» теорії (концепція творчого лідерства (Е. Демінг, Дж. Джуран), концепція сервант-лідерства (Р. Грінліф)),</p> <p>7. мотиваційні теорії лідерства</p>	15	Есе на тему: Лідерські якості. Емоційне лідерство.	Основна: [9, 5, 6, 1, 2, 8]. Додаткова (Ресурси Інтернет): [3, 4,5,6,7 Ошиб ка! Источник ссылки не найден.]

№ з/п	Компетентності, які забезпечуються	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Форми контролю СРЗ	Література
			(А. Маслоу).			
3.	здатність управляти командою професіоналів	Тема 3. Рольові функції лідера й типологічні характеристики лідерства.	1. Конфлікт РАЕІ функцій в стилі лідерства. 2. Причини несумісності функцій в стилі лідерства. 3. Суть ситуаційного та адаптивного стилів керівництва та лідерства в умовах соціальних трансформацій 4. Стилі керівництва. П'ять стилів керівництва, Роберта Блейка і Джейн Моутонон («управлінська решітка») 5. Авторитарно-ліберальний континуум стилів керівництва. 6. «Теорія Х» і «теорія Y» Дугласа Мак Грегора. 7. Чотири стилі лідерства по Р. Лайкерту.	10	Есе на тему: Характеристика стилів ефективного лідерства: виробник (РаЕі), адміністратор (рАеі), генератор ідей (РаЕі), підприємець (РаЕі), інтегратор (раЕІ). ідеальне лідерство.	Основна: [10, 8]. Додаткова (Ресурси Інтернет): [1, 3, 4, 5, 6, 7, 8 О ш и б к а ! И с т о ч н и к с с ы л к и н е н а й д е н .]
4.	здатність управляти командою професіоналів	Тема 4. Форми і методи оцінки лідерів. Методи вивчення стилів лідерства та керівництва.	1. Форми і методи оцінки лідерів: експертні оцінки, біографічний метод, усна або письмова	15	Есе на теми: 1. Проблеми психодіагностики лідерів. Шкала макіавеллізму Р. Крісті - Ф. Гейза: Мак-V. 2.	Основна: [3, 4, 6]. Додаткова (Ресурси Інтернет): [2 О ш и б к а ! И с т о ч н и к с с ы л к и н е н а й д е н .]

№ з/п	Компетентності, які забезпечуються	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Форми контролю СРЗ	Література
			<p>характеристика лідера, оцінка робочих досягнень, співбесіда, групові дискусії, аналіз конкретних ситуацій, тестування, ділові ігри, метод критичних ситуацій, метод "Папка керівника».</p> <p>2. Вибір методів винесення оціночних суджень.</p> <p>3. Характеристика методів дослідження особистісних якостей лідера.</p> <p>4. Визначення стилю управління персоналом.</p>		<p>Методики визначення стилю управління персоналом: методика вивчення стилю і спрямованості діяльності менеджера (Блейк-Моутон), методика вивчення спрямованості діяльності керівника (А. Єршова), методика вивчення лідерського стилю (Р. Бейлза-Ц. Шнейер, модифікація Т. Бендас).</p>	
5.	здатність управляти командою професіоналів	<p>Тема 5. Лідерські компетенції. Поняття про соціальну відповідальність лідера. Сучасна</p>	<p>1. Лідерські компетенції (підприємницька, емоційна, управлінська, прагнення до саморозвитку; креативність</p>	15	<p>Есе на тему: Сучасна технологія підготовки лідера в освіті: поняття, особливості та детермінанти</p>	<p>Основна: [7]. Додаткова (Ресурси Інтернет): [2, 11, 12, 13, 14] Ошибка! Источник ссылки не найден.</p>

№ з/п	Компетентності, які забезпечуються	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Форми контролю СРЗ	Література
		технологія підготовки лідера в освіті: поняття, особливості та детермінанти.	тощо). 2. Соціальна відповідальність лідера як основна компетенція управлінської діяльності. 3. Сучасні технології програм підготовки лідера: програма з лідерства для керівників вищої ланки управління; програма із саморозвитку лідерства; програма з лідерства Стенфордського університету; програми з лідерства Оксфордського університету: Програма зі стратегічного лідерства; Програма з високорезультативного лідерства; Програма з організаційного лідерства;		и.	

№ з/п	Компетентності, які забезпечуються	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Форми контролю СРЗ	Література
			Програма з корпоративного лідерства; Програма з лідерства для розвитку підприємницької спроможності університетів та інші.			
Разом за змістовим модулем I: 65 годин				...		
Змістовий модуль II . Сучасні технології лідерства в освіті.						
6.	здатність створювати команду професіоналів і застосовувати інноваційні технології лідерства.	Тема 1. Технологія створення команди на засадах лідерства: умови та основні методи роботи.	1. Обґрунтуйте класифікацію ролей в команді. 2. Назвіть критерії оцінювання особистісних якостей персоналу, їх творчого потенціалу. 3. На основі методів оцінювання лідерів надайте власну характеристику себе як лідера команди.	10	Есе на тему: Умови створення команди та її управління.	Основна: [4, 5, 6, 2, 7, 8,9]. Додаткова (Ресурси Інтернет): [2, 3,9,10] Ушиб ка! Источник ссылки не найден.]
7.	здатність створювати команду професіоналів і застосовувати інноваційні технології лідерства.	Тема 2. Технологія адаптивного управління діяльністю команди. Управлінські рішення.	1. Переваги та недоліки індивідуального а групового рішення 2. Обґрунтування прийняття вибору групового чи індивідуального рішення.	15	Есе на тему: Моделі і методи прийняття ефективних управлінських рішень, що притаманні керівникам-лідерам.	Основна: [1,4, 5, 6, 2]. Додаткова: [1, 2, 3, 4, 5] Ушибка! Источник ссылки не найден.]
8.	здатність створювати команду професіоналів і	Тема 3. Технологія управління	1. Типи соціальних конфліктів в команді і	15	Есе на тему: Методи управління конфліктам	Основна: [4]. Додаткова: [1, 2, 3, 4,

№ з/п	Компетентності, які забезпечуються	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Форми контролю СРЗ	Література
	застосовувати інноваційні технології лідерства.	конфліктами. Конфліктологіч на компетенція лідера.	управління ними. Ігрові, вибухові і лавиноподібні конфлікти. 2. Проектування переговорного процесу. Конфліктологіч на компетенція лідера. 3. Причини виникнення соціальних конфліктів в організації. Технологія подолання соціальних конфліктів в колективі.		и в організації.	5Ошибка! Источник ссылки не найден.]
9.	здатність створювати команду професіоналів і застосовувати інноваційні технології лідерства.	Тема 4. Коучинг як сучасна технологія лідерства в системі адаптивного управління персоналом.	1. Функції коучингу. 2. Переваги та недоліки коучингу як системи управління. 3. Підготовка керівників до коучингу.	15	Есе на тему: Сучасні технології лідера в управлінні персоналом.	Основна: [11, 12, 13,14, 4, 9, 10]. Додаткова: [1, 2, 3, 4, 5Ошибка! Источник ссылки не найден.]
10.	здатність створювати команду професіоналів і застосовувати інноваційні технології лідерства.	Тема 5. Модель освітнього коучингу у системі адаптивного управління персоналом навчального закладу.	1. Реалізація моніторингових технологій у процесі створення моделі освітнього закладу. 2. Імплементация коучингових і технологій у в системі адаптивного управління персоналом навчального	10	Есе на тему: Управління розвитком лідерських якостей персоналу.	Основна: [11, 12, 13,14, 4, 9, 10]. Додаткова: [1, 2, 3, 4, 5Ошибка! Источник ссылки не найден.]

№ з/п	Компетентності, які забезпечуються	Назва теми	Завдання для самостійної роботи	Кількість годин	Форми контролю СРЗ	Література
			закладу.			
Разом за змістовим модулем II: 65						
Разом з навчальної дисципліни: 130						

3. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Виконання кожного завдання для самостійної роботи оцінюється відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Розподіл балів за виконання завдань для самостійної роботи у межах тем змістових модулів навчальної дисципліни наведено в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Розподіл балів за завданнями та змістовними модулями

ЗСР– завдання для самостійної роботи здобувача.

Завдання для самостійної роботи	Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					Сума балів
	ЗСР 1	ЗСР 2	ЗСР 3	ЗСР 4	ЗСР 5	ЗСР 1	ЗСР 2	ЗСР 3	ЗСР 4	ЗСР 5	
Максимальна кількість балів	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	30

Оцінки за цією шкалою заносяться до відомостей обліку успішності та іншої

академічної документації.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

4.1. Основна

1. Воронкова А. Е. Управлінські рішення у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства: організаційний аспект: монографія. - Х.: ІНЖЕК, 2008. – 511 с.
2. Дикань Н. В. Менеджмент : підручник / Н. В. Дикань. - К. : Знання, 2008. – 389 с.
3. Жилін О. І. Мотивація персоналу. - Х. : ХНЕУ, 2005. – 131 с.
4. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія управління. - К.: Академвидав, 2003. – 567 с.
5. Виханский О. С. Виханский, О. С, Наумов, А. И. Менеджмент : учебник / О. С. Виханский, А. И. Наумов. — 4-е изд., перераб. и доп. — М.: Экономистъ, 2006. —670 с.
6. Волкогорова О. Д. Стратегический менеджмент Управленческая психология : учебник / О. Д. Волкогорова. – М.: Форум, Инфра-М, 2004. – 254 с.
7. Доблаев В. Л. Организационное поведение. - М. : ЭКМОС, 2002. – 320 с.
8. Максимов В. Е. Коучинг от А до Я. Возможно все. - СПб. : Речь, 2004. – 259 с.
9. Маслоу А. Маслоу о менеджменте: Самоактуализация. Просвещенный менеджмент. Организационная теория. - СПб. : Питер, 2003. –413с.
10. Мескон М. Основы менеджмента. - М. : Дело, 1992. – 701 с.
11. Париенко О. Коучинг как коммуникативная модель будущего. - Украина. – 2010. – №1. – 2010. – С. 14-16.
12. Парслоу Э. Коучинг в обучении. Практические методы и техники. - Питер, 2003. – 203 с.
13. Торп С. Коучинг. Руководство для тренера и менеджера. - СПб. : Питер, 2004. – 223 с.
14. Шепель В. М. Управленческая психология. - М. : Экономика, 1984. – 246 с.

4.2. Додаткова

1. Борова Т. А. Теоретичні засади адаптивного управління професійним розвитком науково-педагогічних працівників вищого навчального закладу: монографія / Т. А. Борова; МОНМС України, Харк. нац. екон. ун-т. - Х., 2011. - 384 с.
2. Адаптивне управління: сутність, характеристика, моніторингові системи [Текст] : кол. моногр. / Г. В. Єльнікова [та ін.] ; заг. ред. Г. В. Єльнікова ; АПН України, Ун-т менеджм. освіти. - Чернівці : Технодрук, 2009. - 570 с.
3. [Борова Т. А.](#) Коучинг - новітня технологія професійного розвитку науково-педагогічних працівників вищого навчального закладу / Т. А. Борова // [Наука і освіта](#). - 2010. - № 7. - С. 33-37.
4. [Борова Т. А.](#) Використання моделі коучингу із залученням моніторингових технологій / Т. Борова // Дир. шк., ліцею, гімназії. - 2006. - № 6. - С. 69-72.

5. Борова Т. А. Сучасні технології управління професійним розвитком науково-педагогічних працівників вищого навчального закладу / Т. А. Борова // Пробл. інж.-пед. освіти. - 2012. - № 37. - С. 118-122.

4.3. Ресурси Інтернет

1. Адизес И.К. Развитие лидеров: Как понять свой стиль управления и эффективно общаться с носителями иных стилей. - М.: Альбина паблишерз, 2011. - 259 с. // <http://www.studfiles.ru/preview/1792725/>
2. Белбин Р. М. Команд менеджеров. Секрет успех и причин неудач/ .Р. Мереди Белбин: Пер. с англ. М.: НРРО, 2003. - 315 с. // http://vk.com/doc15218743_144232206?hash=1c019e15ad330b7ffe&dl=f83af0684c679f496f
3. Гоулман Д., Бояцис Р., Макки Э. Эмоциональное лидерство : искусство управления людьми на основе эмоционального интеллекта / Д. Гоулман. - М.: Альпина паблишер, 2012. - 301 с. // <http://wap.fictionbook.ru/static/trials/06/88/29/06882953.a4.pdf>
4. Занковский А. Н. Психология лидерства: от поведенческой модели к культурно-ценностной парадигме./ А. Н. Занковский– М.: Изд-во «Институт психологии РАН», 2011. – 296 с.// http://www.bibliorossica.com/book.html?search_query=currBookId=10834&ln=ru
5. Кетс де Врис М. Мистика лидерства: Развитие эмоционального интеллекта/Манфред Кетс де Врис; Пер. с англ. – 4-е изд. – М.: Альпина Паблишерз, 2011. – 276 с. // http://www.bibliorossica.com/book.html?search_query=currBookId=9758&ln=ru
6. Кови Ст.Р. Лидерство, основанное на принципах. Пер. С англ., 4-е изд. / Ст. Р. Кови. - М.: Альбина Паблишер, 2011. - 301 с. // http://www.bibliorossica.com/book.html?currBookId=9468&ln=ru&search_query
7. Пирсон Б. МВА в кармане : практическое руководство по развитию ключевых навыков управления. - М.: Альбина паблишерз, 2011. - 327 с. // http://www.bibliorossica.com/book.html?currBookId=9551&ln=ru&search_query
8. Розин М. Успех без стратегии: гибкое лидерство. - М.: Альбина паблишерз, 2011. -338с. // http://www.bibliorossica.com/book.html?currBookId=9688&ln=ru&search_query
9. Стив Джобс. Уроки лидерства/ Джей Эллиот, Уильям Саймон: пер. с англ. Н.Яцюк. – 2-е изд. – М.: Манн, Иванов и Фербер: Эксмо, 2013. – 240 с. http://www.bibliorossica.com/book.html?search_query=currBookId=10834&ln=ru
10. Яхонтова Е.С. Основы межличностного лидерства : учебно-практическое пособие / Е.С. Яхонтова. - М.: Изд. центр ЕАОИ, 2011. - 216 с. // http://www.bibliorossica.com/book.html?currBookId=6465&search_query
11. Advanced Leadership Program [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.alp-imp.com>. – Назва з екрану.
12. Program in Leadership [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.gsb.stanford.edu>. – Назва з екрану.
13. Self-management Leadership Program [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.bkwsu.com>. – Назва з екрану.

14. Executive Education [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sbs.ox.ac.uk/execed/>. – Назва з екрану.